

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

Na osnovu člana 128. stav (4) Zakona o osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/17 i 103/21) Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine d a j e

M I Š L J E N J E

o valjanost police i ponude životnog osiguranja

Policu životnog osiguranja kroz analizu formalnih elemenata koji se smatraju bitnim za punovažnost i postojanje obaveze osiguratelja, treba sagledati kroz odredbe Zakona o obligacionim odnosima koje normiraju institute ugovornih, dvostrano obvezujućih odnosa, prava i obaveza koje proističu iz istih.

Uslov za nastavak police životnog osiguranja je postojanje volje ugovornih strana za zaključenje ugovora o osiguranju odnosno o svim bitnim elementima koji su od uticaja na prava i obaveze ugovornih strana: ugovorne strane, lice na čiji život se odnosi osiguranje, dužina trajanja osiguranja, rizik koji se ugovara i drugi bitni elementi koji utiču na visinu premije i osigurane sume. Sve naprijed navedeno se kod ugovaranja životnih osiguranja sačinjava u vidu ponude koju potpisuju ugovorne strane. Kod životnih osiguranja poseban značaj imaju pismene ponude ponudioca i pravo na odustanak nakon potpisivanja iste. Analogno navedenom je irelevantna činjenica da li na polici postoji ili ne potpis osiguranika. Polica osiguranja života nema propisanu formu te osiguravajuća društva u praksi izdaju policu osiguranja kao dokument kojim se dokazuje pravo koje proizilazi iz iste odnosno osiguravajuće sume (za doživljenje i smrt) te trajanje osiguranja.

Obzirom da se u konkretnom slučaju radi o ugovornom odnosu, za validaciju police je bitno sagledati odredbe instituta Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/1978, 39/1985, 45/1989 - odluka USJ i 57/1989, "Službeni list RBiH", br. 2/1992, 13/1993 i 13/1994 i "Službene novine Federacije BiH", br. 29/2003 i 42/2011) koja u ugovornim odnosima tretiraju bitne elemente za nastanak i punovažnost ugovornih odnosa.

Polica osiguranja života je isprava o zaključenom ugovoru o osiguranju koja sadrži sve bitne elemente ugovora u skladu sa članom 902. i 943. Zakona o obligacionim odnosima a jedan od propisanih je i potpis ugovornih strana odnosno forma kao bitan element. Postojanje ponude u pisanoj formi, potpisane od ugovornih strana koja sadrži sve bitne elemente ima se smatrati ugovorom kojim je zadovoljena zakonom propisana forma. Polica osiguranja se izdaje na temelju ponude i ista je potvrda ugovorenog odnosno isprava i dokaz da je ponuda proizvela svoje punovažno dejstvo.

Stoga ukoliko ne postoji potpis ugovarača osiguranja na polici ne može se smatrati formalnim nedostatkom koji bi bio od uticaja na validnost zaključenog ugovora, bitna je činidba ugovornih strana. Ukoliko su ugovorne strane izvršile obaveze iz ugovora a koje nisu takve da utiču na ništavost ugovora kako je to zakon definirao, ugovor se ima smatrati validnim.

Ukoliko je ponuda proizvela pravno dejstvo, ugovorne strane izvršile ugovorne obaveze te plaćena premija, ugovor se smatra punovažnim pa čak iako nije zaključen u propisanoj formi, osim ako iz cilja zbog kojeg je propisana forma očigledno ne proizilazi nešto drugo (član 73. Zakona o obligacionim odnosima). Ponuda za zaključenje police životnog osiguranja se može tretirati kao isprava u smislu člana 72. Zakona o obligacionim odnosima koji normira slijedeće:

- (1) Kad je za zaključenje ugovora potrebno sastaviti ispravu, ugovor je zaključen kad ispravu potpišu sva lica koja se njim obavezuju;

- (3) Za zaključenje dvostranog ugovora dovoljno je da obje strane potpišu jednu ispravu ili da svaka od strana potpiše primjerak isprave namijenjen drugoj strani.

Odredba 901. Zakona o obligacionim odnosima koja glasi:

(2) Pismena ponuda učinjena osiguravaču za zaključenje ugovora o osiguranju vezuje ponudioca, ako on nije odredio kraći rok, za vrijeme od osam dana od dana kad je ponuda prispjela osiguravaču, a ako je potreban ljekarski pregled, onda za vrijeme od trideset dana.

(3) Ako osiguravač u tom roku ne odbije ponudu koja ne odstupa od uslova pod kojima on vrši predloženo osiguranje, smatraće se da je prihvatio ponudu i da je ugovor zaključen.

(4) U tom slučaju ugovor se smatra zaključenim kad je ponuda prispjela osiguravaču.

U smislu prednje navedenog, uvažavajući načelo dobrovoljnosti pri zaključenju ugovora o osiguranju, osiguravač ima pravo da u zakonom propisanom roku prihvati ili odbije ponudu koju mu je uputilo lice koje je zainteresovano za zaključenje ugovora o osiguranju. Međutim, izuzetno od opštih pravila, shodno odredbi stava 3. navedenog člana Zakona o obligacionim odnosima, ugovor o osiguranju može da bude zaključen ćutanjem osiguravača ukoliko su ispunjeni propisani uslovi, odnosno ukoliko je u ćutanju osiguravača protekao propisani rok od 8 odnosno 30 dana a dostavljena pismena ponuda ne odstupa od relevantnih uslova osiguranja. Analogno navedenom provjeru usklađenosti ponude sa uslovima osiguranja zakonodavac je delegirao kao obavezu osiguravaču kao ugovornoj strani koja u konačnici prihvata ili ne prihvata ponudu u ostavljenom zakonskom roku. Nakon što osiguravač prihvati ponudu smatra se da je ista sačinjena u skladu sa uslovima te zaključen ugovor o osiguranju. Stoga, za validnost ponude je odgovoran osiguravač te se isti nakon što ponuda proizvede pravno dejstvo ne može pozivati na nedostatke koji bi utjecali na valjanost jer je isti bio dužan da provjeri usklađenost sa uslovima osiguranja.

Broj: 01-03.6-059-1570/22
U Sarajevu, 21.04.2022. godine